

Valtio lunasti maaliskuussa vuoden 1953 vakauttamislainan viimeisen 1 250 milj. vmk:n obligaation, jolloin laina tuli kokonaisuudessaan loppuun suoritetuksi. Suomen Pankki myönsi samassa kuussa valtiolle uuden 3 000 milj. vmk:n määräisen varmuusvarastoluoton, jonka valtio nosti kertomusvuoden kuluessa. Kun valtio toisaalta maksoi pankille takaisin aikaisemmasta varmuusvarastoluotosta jäljellä olleen osan, 700 milj. vmk, oli tämän luoton nettolisäys 2 300 milj. vmk. Valtion shekkitili kasvoi 440 milj. vmk vientimaksutilin pysyessä muuttumatto-

mana. Valtion nettovelka Suomen Pankille kasvoi siten 610 milj. vmk ja oli vuoden lopussa 2 338 milj. vmk. Tällöin ei ole otettu huomioon niitä pankin omistamia valtion obligaatioita ja velkakirjoja, jotka ehtojensa puolesta ovat markkinakelpoisia ja jotka pankki on ostanut joko suoraan valtiolta tai rahalaitoksilta.

Suoranainen luotonanto ja suhde omiin asiakkaisiin

Pankin suhteita sen yksityisiin asiakkaisiin valaisee seuraava asetelma.

Yksityisten tilit

milj. vmk

	30. 12. 1961	31. 12. 1962	Muutos
Markkamääräiset vekselit	7 083	3 355	—3 728
Shekkitilit	608	363	— 245
Ulkomaanrahan määräiset vekselit .	9 432	8 182	—1 250
Muita saatavia	1 485	2 214	+ 729
<i>Vastaavat</i>	<i>18 608</i>	<i>14 114</i>	<i>—4 494</i>
Shekkitilit	184	81	— 103
Muita lyhytaikaisia velkoja	107	328	+ 221
<i>Vastattavat</i>	<i>291</i>	<i>409</i>	<i>+ 118</i>
<i>Nettoluotonanto yksityisille</i>	<i>18 317</i>	<i>13 705</i>	<i>—4 612</i>

Luottoasiakkaille myönnettyjen luottojen määrä supistui vuoden aikana huomattavasti pankin siirtäessä jäljellä olleet pysyvät asiakkaansa muille rahalaitoksille. Markkamääräiset vekselit, jotka käsittivät enää eräitä määräraikaistuottoja, olivatkin vuoden lopussa vain 3 355 milj. vmk. Ulkomaanrahan määräiset vekselit, jotka ovat pankin suomalaisille yrityksille välittämien ulkomaisten luottojen katevekseleitä, vähenivät lainojen lyhennyksen johdosta 1 250 milj. vmk. Kokonaisuudessaan pankin luotonanto

yksityisille supistui asetelman mukaan 4 612 milj. vmk:lla eli 13 705 milj. vmk:aan.

Vuoden lopussa Suomen Pankin virallisen diskonttokoron alaraja oli 6 % ja yläraja 7 ½ % (vrt. s. 4). Asiakkaiden vekseleistä veloitettiin käytännössä 6 ¾—7 %:n korko, lukuun ottamatta vientivekseleitä, joista veloitettiin 6 %.

Suhde rahalaitoksiin

Pankin ja rahalaitosten välisten tilisuhteen kehitys ilmenee seuraavasta asetelmasta.

Pankkien tilit

milj. vmk

	30. 12. 1961	31. 12. 1962	Muutos
<i>Vastaavat</i> : Rediskonttatut vekselit .	<i>29 460</i>	<i>40 119</i>	<i>+ 10 659</i>
Shekkitilit	566	4 932	+ 4 366
Mortgage Bank of Finland Oy ...	1 249	76	— 1 173
Kassavarantotilit	4 343	—	— 4 343
<i>Vastattavat</i>	<i>6 158</i>	<i>5 008</i>	<i>— 1 150</i>
<i>Pankkien nettovelka</i>	<i>23 302</i>	<i>35 111</i>	<i>+ 11 809</i>

Rediskonttaukset kasvoivat vuoden aikana 10 659 milj. vmk. Rediskonttausten viikkokeskiarvo, joka vuonna 1961 oli 17.6 mrd vmk, oli kertomusvuonna 41.9 mrd vmk. Kuten edellä s. 5 on selostettu, kassavarantotileille kertyneet varat, yhteensä 5 494 milj. vmk, palautettiin rahalaitoksille marraskuun 20 päivänä. Tästä summasta oli liikepankkien osuus 2 891 milj. vmk, Postisäästöpankin 710 milj., Osuuskassojen Keskus Oy:n 22 milj., säästöpankkien 1 203 milj., osuuskassojen 615 milj. ja säästökassojen 53 milj. vmk. Pankkien shekkitilien kasvu 4 366 milj. vmk:lla johtui yksinomaan siitä, että Postisäästöpankin tili erotettiin toukokuussa valtion shekkitilistä ja sisällytettiin pankkien shekkitileihin. Asetelmassa mainittu Mortgage Bank of Finland Oy:n Suomen Pankissa pitämä tili on pankin taaseissa kirjattu „muihin lyhytaikaisiin velkoihin”.

Rediskonttausten peruskorko oli kertomusvuoden alussa 6 ¾ % ja vuoden lopussa 7 %. Peruskoron ja lisäkoron muutoksia on selostettu tarkemmin s. 4.

Asetelmaan eivät sisälly pankkien Suomen Pankille termiiniehdoin myymät kassaobligatiot, joita pankin omistuksessa oli vuoden alussa 800 milj. vmk. Kassaobligatioiden eräännyttyä termiinkauppoja jatkettiin valtion vuoden 1962 ensimmäisen 8 %:n rahalaitoslainan obligaatioilla. Niitä oli pankin omistuksessa vuoden lopussa 3 000 milj. vmk.

Setelistö

Korkeasuhdanteen aiheuttama maksuvälineiden tarpeen kasvu johti liikkeessä olevan setelistön jatkuvaan lisääntymiseen. Vuoden lopussa setelistö tosin oli 6 264 milj. vmk pienempi kuin vuoden alussa eli 77 442 milj. vmk. Vähennys johtui kuitenkin yksinomaan eräistä jo edellä mainituista poikkeustekijöistä (ks. s. 6 ja 7). Setelistön tason nousua kuvaa paremmin setelistön viikkokeskimäärä, joka oli 79 963 milj. vmk oltuaan 74 676 milj. vmk edellisenä vuonna.

Setelinanto-oikeus ja sen käyttö

Setelinanto-oikeutta ja sen käyttöä valaisee seuraava asetelma.

Setelinantotase

milj. vmk

	30. 12. 1961	31. 12. 1962	Muutos
<i>Setelinanto-oikeus</i>			
Ensisijainen kate	77 893	70 536	— 7 357
Toissijainen kate	47 225	50 000	+ 2 775
<i>Yhteensä</i>	<i>125 118</i>	<i>120 536</i>	<i>— 4 582</i>
<i>Setelinanto-oikeuden käyttö</i>			
Liikkeessä olevat setelit	83 706	77 442	— 6 264
Lyhytaikaiset velat	7 321	11 254	+ 3 933
Shekkiluotoista nostamatta	885	430	— 455
Setelinantovara	33 206	31 410	— 1 796
<i>Yhteensä</i>	<i>125 118</i>	<i>120 536</i>	<i>— 4 582</i>

Setelinanto-oikeus supistui 4 582 milj. vmk, mikä johtui ensisijaiseksi katteeksi hyväksytävien ulkomaisten saatavien vähentymisestä. Setelinanto puolestaan supistui vain 2 786 milj. vmk. Liikkeessä oleva setelistö tosin pieni huomattavasti enemmän, mutta samanaikaisesti lisääntyivät muut setelinanonksi luetut lyhytaikaiset velat, ennen kaikkea pankkien shekkitilit. Setelinantovara

vähentyi siten 1 796 milj. vmk ja oli vuoden lopussa 31 410 milj. vmk.

Tilinpäätös

Edellä olevan tiliaseman tarkastelun täydennykseksi esitetään seuraavassa pankin omaisuustase kokonaisuudessaan.

Vastaava	30. 12. 61 milj.	31. 12. 62 vmk	Vastattava	30. 12. 61 milj.	31. 12. 62 vmk
Kulta	10 417	13 521	<i>Liikkeessä olevat setelit</i> ..	83 706	77 442
Ulkomaiset valuutat	58 730	50 250	Ulkomaiset valuuttatilit ..	1 339	1 707
Ulkomaiset vekselit	996	1 771	Ulkomaiset markkatilit ...	3 768	3 582
Ulkomaiset obligaatiot ...	7 750	4 994	Valtion shekkitili	108	548
<i>Ensisijainen setelinkate</i> ..	77 893	70 536	Pankkien shekkitilit	566	4 932
Diskontatut kotim. vekselit			Muut shekkitilit	184	81
Ulk. rahan määräiset ..	9 432	8 182	Muut lyhytaikaiset velat ..	1 356	404
Markkamääräiset	7 083	3 355	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	7 321	11 254
Rediskontatut vekselit	29 460	40 119	Ulkom. pitkäaikaiset velat	9 069	7 909
Valtion vakauttamislaina ..	1 250	—	Kotim. pitkäaikaiset velat	4 517	114
<i>Toissijainen setelinkate</i> ..	47 225	51 656	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	13 586	8 023
Kotimaiset obligaatiot	1 968	3 466	<i>Arvonjärjestelytilit</i>	9 522	15 752
Shekkitilit	608	363	Kantarahasto	10 000	10 000
Vaihtoraha	755	554	Vararahasto	5 176	6 198
Muut saatavat	2 905	4 414	Tulostili	2 043	2 320
<i>Muut varat</i>	6 236	8 797	<i>Oma pääoma</i>	17 219	18 518
Yhteensä	131 354	130 989	Yhteensä	131 354	130 989

Pankin näkyvien omien varojen suuruus ilman tilivuoden voittoa oli täten tilinpäätöksen mukaan 16 198 milj. vmk. Varat olivat kasvaneet edellisestä vuodesta 1 022 milj. vmk eli sen määrän, mikä vuoden 1961 voi-

tosta siirrettiin vararahastoon. Näiden varojen lisäksi pankilla on huomattavia omaisuus-eriä, jotka eivät näy pankin omaisuustaseesta. Niihin kuuluvat pääkonttorin vanha toimitalo sekä siihen liittyvä uudisrakennus,

Tuotot	1961 vmk	1962 vmk
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	946 016 009	2 148 631 495
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	1 335 679 785	738 402 132
Korot obligaatioista	471 293 456	292 961 132
Provisiot	133 329 068	117 245 061
Agiot	239 683 407	250 948 974
Muut tuotot	141 122 146	150 781 367
Yhteensä	3 267 123 871	3 698 970 161

Kulut	1961 vmk	1962 vmk
Palkat ja palkkiot	455 974 663	516 110 247
Eläkkeet ja avustukset	39 333 900	41 084 950
Perhe-eläkkeet	12 971 245	17 079 880
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut ..	1 450 400	2 003 640
Haarakonttorien valvojain palkkiot	1 410 100	1 379 300
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksuosuudet ..	21 530 278	25 562 001
Korot kassavarantotileistä	45 285 837	250 605 885
Setelien valmistus	231 558 600	283 306 800
Poistot	268 363 725	89 007 257
Muut kulut	145 996 055	153 126 767
Tilivuoden voitto	2 043 249 068	2 319 703 434
Yhteensä	3 267 123 871	3 698 970 161

haarakonttorien toimitalot sekä eräät muutkin pankin tarvitsemat kiinteistöt samoin kuin osakkeet, lähinnä Tervakoski Oy:n osake-enemmistö.

Suomen Pankin tulostase ja sen kehitys on esitetty edellisen sivun lopussa olevassa asetelmassa.

Pankin kokonaistulot lisääntyivät edellisestä vuodesta 432 milj. vmk. Kasvu johtui lähes kokonaan rediskonttauksista saatujen korkotulojen lisääntymisestä, jota vastoin ulkomaisista sijoituksista saadut korkotulot tuntuvasti supistuiivat. Pankin kokonaiskulut olivat 1 379 milj. vmk eli 155 milj. vmk

suuremmat kuin edellisenä vuonna. Eniten kasvaneita kulueriä olivat korot kassavarantotileistä, palkat ja palkkiot sekä kustannukset setelien valmistuksesta.

Pankin voitto oli 2 320 milj. vmk. Vararahastoon on nettovoitosta pankin ohjesäännön mukaisesti siirretty puolet eli 1 159 851 717 vmk. Voiton toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

mainittu määrä, 1 159 851 717 vmk, siirrettäisiin valtiovarastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita

Tilintarkastus

Vuoden 1961 valtiopäivillä valitut varsinaiset tilintarkastajat, päätoimittaja Matti Janhunen, talousneuvos Lauri Laine, toimitsija Vilho Turunen, kaupunginjohtaja Arno Trurna ja toimittaja Impi Luukkarinen toimittivat viime vuoden helmikuun 19—23 päivinä pankin vuoden 1961 tilintarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1961.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: tammikuun 24, helmikuun 23, huhtikuun 27, toukokuun 29, kesäkuun 18, elokuun 22, lokakuun 24 ja joulukuun 13 päivänä.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastukset

a) Pääkonttorissa

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen ja kassaholvien sekä laina- ja vakuuskirjojen ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuu-kaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

Kaikkissa haarakonttoreissa on toimitettu pankin johtosäännön 2 §:ssä säädetty tarkastus.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen tilit vuodelta 1961 ja lähettäneet jäljennökset tileistä pankkivaliokunnalle.

Eduskunnan kirjelmässään toukokuun 22 päivältä 1959 antaman määräyksen mukaisesti tuli pankkivaltuusmiesten vuonna 1962 kokoontuvalle eduskunnalle valmistaa ehdotus niiden korkovarojen jakamisesta, jotka silloin ovat käytettävissä Längmanin testamenttirahastossa Litt. B. Apurahojen oltua haettavina saapui pankkivaltuusmiehille 20 anomusta, minkä jälkeen pankkivaltuusmiehet pankkivaliokunnalle lähettämässään ehdotuksessa esittivät, että jakoa varten käytettävissä olleista 1 689 941 vnk:sta jaettaisiin 1 689 000 vnk lähemmin luetelluille yhdistyksille, laitoksille ja seuroille. Sen jälkeen kun eduskunta, pankkivaliokunnan ehdotuksesta, oli tehnyt sanottujen korkovarojen jakamisesta päätöksensä sekä ilmoittanut siitä pankkivaltuusmiehille, suoritettiin apurahojen jako.

Korkokysymys

Maaliskuun 28 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti, että yleistä korkokantaa olisi korotettava yhdellä prosenttiyksiköllä. Rahalaitosten keskimääräinen antolainauskorko, joka oli noin 7 %, nousisi tällöin noin 8 %:ksi. Rahalaitosten tulisi samalla muuttaa keskinäistä korkosopimustaan siten, että myös ottolainauskorot nousisivat keskimäärin ainakin yhden pro-

Kassavarantotilien korko

Vuonna 1961 solmittu kassavarantosopimus meni umpeen huhtikuun 30 päivänä 1962. Saman kuun 11 päivänä allekirjoitettiin rahalaitosten ja Suomen Pankin välillä uusi sopimus, joka oli asetettu olemaan voimassa vuoden 1963 huhtikuun loppuun ja asiallisesti merkitsi entisen sopimuksen pidentämistä vuodelta. Uusi kassavarantosopimus ei kuitenkaan koskenut osuuskuntia, mutta nämä olivat suostuneet siihen, että ne varat, jotka ne edellisen sopimuksen mukaan olivat sijoittaneet kassavarantotileilleen, olisivat nostettavissa vasta elo- ja marraskuussa 1963 eli samoina ajankohtina, joina muidenkin rahalaitosten sekä edellisen että uuden sopimuksen mukaan kassavarantotileille kertyneet varat palautettaisiin.

Kun kassavarantosopimuksen solmimisen edellytyksenä oli, että Suomen Pankki maksaa näille tileille sijoitetuille varoille korkoa, johtokunta esitti pankkivaltuusmiehille huhtikuun 26 päivänä lähettämässään kirjelmässä, että Suomen Pankki oikeutettaisiin suorittamaan marraskuun 20 päivään 1963 asti rahalaitosten Suomen Pankkiin kassavarantotileille tallettamille varoille vuotuisen koron, joka olisi 1/2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin asianomaisten rahalaitosten keskimääräinen ottolainauskorko. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen huhtikuun 27 päivänä.

Kassavarantotileille kertyneiden varojen palauttamisesta rahalaitoksille katso s. 5 ja 11.

Varmuusvarastohankintojen rahoittamislainan korko

Helmikuun 23 päivänä pidetyssä kokouksessa johtokunta ehdotti, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat Suomen Pankin perimään Suomen valtiolle varmuusvarastohankintojen rahoittamista varten myönnettävästä 3 000 milj. vnk:n suuruisesta vekseliluotosta 2 %:n vuotuisen koron. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan ehdotuksen.

Uudet 1, 5, 10, 50 ja 100 markan setelit

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät toukokuun 30 päivänä 1961 johtokunnan rahanuudistusta silmällä pitäen laadittamat

senttiyksikön. Tällaisen yleisen korkokannan korottamisen aikaansaamiseksi olisi Suomen Pankin soveltama rediskonttausten peruskorko, joka oli 6 3/4 % eli 1/4 prosenttiyksikköä alempi kuin rediskonttaavien rahalaitosten keskimääräinen antolainauskorko, nostettava 8 %:ksi, minkä lisäksi johtokunnalla olisi oikeus, riippuen rahalaitoksen velasta Suomen Pankille, harkintansa mukaan periä rahalaitokselta lisäkorkoa enintään 4 %. Samalla olisi pankin yksityisille asiakkaille myönnettävän diskonttoluoton koron yläraja nostettava 7 1/2 %:sta 8 1/2 %:iin ja alaraja 6 %:sta 7 %:iin. Tämä ei kuitenkaan koskisi ulkomaanrahan määräysten sekä yleensä vientikauppoihin liittyvien luottojen korkoa. Kirjelmä esiteltiin samana päivänä pidetyssä kokouksessa pankkivaltuusluterille, joka siirsi esityksen käsittelyn seuraavana eli maaliskuun 29 päivänä pidettävään kokoukseen. Tässä kokouksessa tuli pankkivaltuusmiesten päätökseksi, että Suomen Pankin soveltamat korot korotetaan johtokunnan esityksen mukaisiksi.

Viimeksi mainitussa kokouksessaan pankkivaltuusmiehet lisäksi päättivät hyväksyä sanamuodon valtioneuvostolle lähetettäväksi kirjelmäksi, jossa kiinnitettiin huomiota siihen, että sen tavoitteen saavuttamiseksi, johon korkojen korottamisella pyritään, vaaditaan myös valtiovaltan toimenpiteitä hinta- ja kustannustason vakauttamiseksi.

Huhtikuun 27 päivänä pidetyssä kokouksessa pankkivaltuusmiehet ilmoittivat johtokunnalle haluavansa uudelleen käsitellä korkoasiaa ja pyysivät johtokunnalta esitystä korkokysymyksestä. Johtokunnan kirjelmä esiteltiin myöhemmin samana päivänä pidetyssä kokouksessa pankkivaltuusmiehille. Johtokunta ilmoitti kirjelmässä esitetyn perusteluin, ettei se pidä asianmukaisena voimassa olevan korkopäätöksen muuttamista. Pankkivaltuusmiehet käsitelivät asian samassa kokouksessa ja päättivät, että Suomen Pankin yksityisille asiakkailleen myöntämien luottojen korkojen ala- ja yläraja alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä, joten ne tulevat olemaan 6 ja 7 1/2 %, ja että Suomen Pankki rediskontatessaan rahalaitosten vekseleitä soveltaa 7 %:n korkoa, minkä lisäksi johtokunnalla on oikeus, riippuen rahalaitoksen velasta Suomen Pankille, harkintansa mukaan periä rahalaitokselta lisäkorkoa enintään 4 %.

uusien setelien luonnokset, jotka kooltaan ja pääpiirteissään kuva-aiheiltaan sekä värisävyytään vastasivat käytössä olevia seteleitä. Huhtikuun 27 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet päättivät hyväksyä luonnosten perusteella laaditut mallit vuoden 1963 1, 5, 10, 50 ja 100 markan seteleiksi ja pyytää valtioneuvoston toimenpidettä siihen, että setelien paperia, ulkonäköä ja tekotapaa koskevat selitelmat julkaistaan asetuskokoelmassa. Julkaiseminen tapahtui toukokuun 24 päivänä.

Suomen Pankin ohjesäännön 8, 9 ja 10 §:n kumoaminen ja 17 §:n 4 kohdan muuttaminen

Elokuun 21 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen Suomen Pankin ohjesäännön 8, 9 ja 10 §:n kumoamisesta ja 17 §:n 4 kohdan muuttamisesta, mitä maaliskuun 30 päivänä 1962 annettu ja tammikuun 1 päivänä 1963 voimaan tuleva rahalaki edellytti. Pankkivaltuusmiehet käsittelivät esitystä elokuun 22 päivän ja syyskuun 19 päivän kokouksissaan sekä päättivät pyytää valtioneuvostoa antamaan sen mukaisen lakiesityksen eduskunnalle.

Ohjesäännön 8 §, joka sisälsi säännökset pankin velvollisuudesta lunastaa setelinsä kullalla, oli kumottava sen johdosta, että uuden rahalain mukaan Suomi muodollisestikin on luopunut kultakannasta, kuten hallitus oli rahalaista antamassaan esityksessä todennut; 9 § oli poistettava sen takia, että sen säännökset rikkinaisista seteleistä on otettu uuden rahalain 6 §:ään; 10 §:ssä pankkivaltuusmiehille annettu oikeus määrätä setelien pakollisesta vaihtamisesta määrätyin edellytyksin oli niin ikään kumottava, koska hallitus ei ollut sisällyttänyt vastaavanlaista säännöstä rahalakiesitykseensä vaan lausunut perusteluissaan nimenomaan, että rajoitetustakin setelirahojen pakollisesta vaihtamisvelvollisuudesta olisi vastedes säädettävä erikseen lailla; 10 §:n kumoamisesta seurasi myös, että ohjesäännön 17 §:n 4 kohdasta oli jätettävä pois määräys siitä, että pankkivaltuusmiesten asiana on päättää setelien liikkeestä poistamisesta.

Suomen Pankin ohjesääntö on eräiltä muiltakin osiltaan vanhentunut ja jotkut hallin-

molliset parannukset olisivat myös tarpeen. Ohjesäännön tarkistamista ja uusimista ei kuitenkaan ajan lyhyiden vuoksi ollut mahdollista toteuttaa ennen uuden rahalain voimaantuloa, minkä tähden edellä selostetut korjaukset oli suoritettava erillisellä lailla. Laki vahvistettiin joulukuun 28 päivänä ja tuli voimaan tammikuun 1 päivänä 1963.

Suostumus ulkomaisen lainan ottamiseen Mortgage Bank of Finland Oy:lle

Nojautuen pankkivaltuusmiesten marraskuun 23 päivänä 1955 tekemään päätökseen, jonka mukaan Mortgage Bank of Finland Oy:n obligaatio- ja muiden lainojen otolle on hankittava pankkivaltuusmiesten suostumus, Suomen Pankin johtokunta pyysi toukokuun 23:nä päivättyssä kirjelmässään, että Mortgage Bank saisi ottaa Suomen valtion takuulla Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta voimainostosten rakentamiseen sekä niihin liittyviin voimajohto- ja -asematoihin käytettäväksi noin 25 milj. USA:n dollarin suuruisen lainan. Sen korko olisi Jälleenrakennuspankin käypä korko, noin 6 %, ja laina-aika vähintään 15 vuotta. Pankkivaltuusmiehet antoivat suostumuksensa saman toukokuun 29 päivänä.

Suostumus Teollistamisrahasto Oy:n osakkeiden merkitsemiseen

Syyskuun 19 päivänä pidetyssä kokouksessa johtokunta selosti pankkivaltuusmiehille pyrkivänsä sellaisiin järjestelyihin, joilla maahamme voitaisiin luoda elinvoimainen ja riittäväillä pääomilla varustettu rahoitusyhtiö pientä ja keskisuurta teollisuutta varten.

Marraskuun 21 päivänä esiteltiin pankkivaltuusmiehille samana päivänä päivätty johtokunnan kirjelmä, jossa ilmoitettiin rahalaitospöytäkirjan kanssa käydyissä neuvotteluissa päädytyn siihen, että tarkoituksen mukaisinta olisi tehdä jo toiminnassa olevasta Teollistamisrahasto Oy:stä tällainen elin ja suorittaa sen uudelleenjärjestely siten, että laitos täyttäisi ne vaatimukset, jotka Maailmanpankki ja Kansainvälinen Rahoitusyhtiö asettavat eri maissa toimiville ns. kehityspankeille ollakseen valmiit myöntämään luottoa tällaiselle laitokselle. Teollista-

misrahasto Oy:n pääomien lisäämiseksi korottaisivat sen osakkaat sijoituksensa laitoksen osakkeisiin välittömästi 50 milj. vnk:sta 400 milj. vnk:aan, minkä lisäksi myöhemmin tarjottaisiin osakepääoman korotuksen yhteydessä lähinnä Kansainväliselle Rahoitusyhtiölle tai muille ulkomaisille pankeille osakkeita 200 milj. vnk:n arvosta. Edellä mainitut osakkeet kuuluisivat A-sarjaan ja niillä olisi täysi äänioikeus ja etuoikeus osinkoon. Lisäksi laskettaisiin liikkeeseen B-sarjaan kuuluvia osakkeita 900 milj. vnk:n arvosta, jotka kaikki Suomen Pankki merkitsisi. B-osakkeilla olisi 1/10 A-osakkeiden äänioikeudesta ja osinkoa niille jaettaisiin vasta sen jälkeen kun A-osakkeille on voitu jakaa 6 %, ja osinko rajoitettaisiin 3 %:iin. B-sarjan osakkeet Teollistamisrahasto lunastaisi vähitellen itselleen käyttämällä siihen vuosittain bruttotuloksestaan 30 milj. vnk. Osinkoa jaettaisiin kunakin vuonna sillä edellytyksellä, että lunastus samalta vuodelta on ensin suoritettu. Lisäksi Suomen Pankki ostaisi liikkeelle laskettavaa uutta 550 milj. vnk:n debentuurilainaa 300 milj. vnk:n arvosta. Nämä debentuurit, joiden korko suunniteltiin mukaan riippuisi A-osakkeille jaettavan osingon suuruudesta, lunastettaisiin Suomen Pankilta takaisin samalla tavoin kuin B-osakkeet, mutta niiden jälkeen. Maailmanpankilta yhtiö anois noin 7 milj. dollarin määräästä lainaa ja lisäksi hankittaisiin kotimaisilta pääomamarkkinoilta ainakin 750 milj. vnk. Teollistamisrahaston lainauskapasiteetti nousisi täten uudelleenjärjestelyn jälkeen yli 5 mrd vnk:n.

Edellä selostettuun viitaten johtokunta pyysi Suomen Pankille oikeutta merkitä kirjelmässä mainitut B-sarjan osakkeet, yhteismäärältään 900 milj. vnk. Pankkivaltuusmiehet antoivat suostumuksensa samassa kokouksessa.

Toimienhaltijain palkkausten korottaminen

Eduskunnan joulukuun 30 päivänä 1961 hyväksymän lisämenoarvion perusteella parannettiin valtion virkamiesten palkkausta yleisillä työmarkkinoilla sovelletun runkosopimuksen mukaisen 3.5 %:n korotuksen asemesta sijoittamalla virat ja toimet yleensä yhtä palkkaluokkaa korkeampaan palkka-

luokkaan. Tämä korotus, jonka yhteydessä eräiden virkojen ja tointen osalta samalla toteutettiin palkkaluokkiin sijoittelun tarkistus, tuli voimaan elokuun 1 päivästä 1961 lukien. Tammikuun 24 päivänä 1962 pankkivaltuusmiehet, johtokunnan tehtyä asiasta esityksen, päättivät että myös Suomen Pankin vakinaisten ja ylimääräisten toimenhaltijain palkkausta korotetaan taannehtivasti elokuun 1 päivästä 1961 lukien siten, että korotus kussakin peruspalkkaryhmässä on prosentuaalisesti saman suuruinen kuin se korotus, joka valtion vastaavan tai lähinnä vastaavan peruspalkkaluokan kohdalla aiheutui viran tai toimen sijoittamisesta yhtä palkkaluokkaa korkeammalle. Keskimääräinen korotusprosentti pankin toimenhaltijoille oli sama kuin valtiolla eli 5.2 %.

Heinäkuun 27 päivänä 1962 valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta annetuilla kahdella lailla säädettiin, että valtion peruspalkkaiset virat ja toimet määrätään asetuksella A- ja B-palkkausluokkiin. A-luokkaan kuuluvalla myönnetään samojen perusteiden mukaan kuin siihenkin asti ikä- ja kalliinpaikanlisät, kun sen sijaan B-luokkaan kuuluvalla ei ole oikeutta näihin lisiiin. B-luokkiin kuuluvia varten säädettiin erillinen palkka-asteikko, mikä merkitsi sitä, että vanhan asteikon vastaavien palkkaluokkien palkat nousivat 18.2—40.1 %. A-luokkien virkamiesten peruspalkkoihin myönnettiin tasokorotus, jonka suuruus oli 4.5—13.9 %. Korotukset toteutettiin kahdessa vaiheessa, lokakuun 1 päivänä 1962 ja tammikuun 1 päivänä 1963.

Syyskuun 17 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti, että niitä pankin vakinaisten ja ylimääräisten toimenhaltijain palkkoja, jotka vastaavat tai lähinnä vastaavat valtion A-ryhmän palkkoja, korotettaisiin 4.5—13.9 % samojen perusteiden mukaan kuin valtiolla. Sen sijaan johtokunta katsoi, että valtion B-ryhmän kohdalla esitettyjä korotusperusteluja ei voitaisi samassa laajuudessa soveltaa Suomen Pankissa, ja tästä johtuen ehdotti, että valtion B-ryhmän palkkaluokkia vastaavia tai lähinnä vastaavia valtion toimenhaltijain palkkauksia korotettaisiin kussakin palkkaluokassa 13.9 % ja niissä säilytettäisiin oikeus ikä- ja kalliinpaikanlisiin.

Pankkivaltuusmiehet käsittelivät tätä esitystä syyskuun 19 ja 25 päivänä pitämis-

sään kokouksissa ja jälkimmäisessä päättivät hyväksyä johtokunnan esityksen sekä määräsivät, että korotetut palkkaukset suoritetaan lokakuun 1 päivästä lukien.

Muutoksia ja lisäyksiä palkkaussääntöön

Kertomusvuoden aikana pankkivaltuusmiehet päättivät johtokunnan esityksestä siirtää muutamia pankin toimet ylempään peruspalkkaryhmään, lisätä palkkaussääntöön yhden sihteerin toimen, 29 naispuolisen toimihaltijan tointa ja 13 vahtimestarin ja vartiijan tointa sekä ryhmitellä eräät pääkonttorin toimet uudelleen.

Myönnettyjä eläkkeitä, avustuksia ja hautausavuita

Pankkivaltuusmiehet ovat kuluneen vuoden aikana myöntäneet viisi eläkesääntöön mukaista eläkettä, kymmenen avustusta ja neljä hautausapua. Eläkkeiden yhteinen määrä oli 2 834 400 ja avustusten 4 346 400 vmk vuodessa sekä hautausapujen määrä 880 110 vmk.

Johtokunta

Huhtikuun 13 päivänä tasavallan presidentti nimitti ja määräsi johtokunnan jäsenen valtiotieteen tohtori Ahti Karjalaisen, joka oli toiminut eronneen hallituksen ulkoasiainministerinä, uuden hallituksen pääministeriksi. Tämän johdosta pankkivaltuusmiehet myönsivät pankinjohtaja Karjalaiselle virkavapautta hänen pääministerikautensa ajaksi ja määräsivät, että pankinjohtaja Karjalaiselle johtokunnan tehtävänjaon mukaan kuuluvat asiat jaetaan virkavapauden ajaksi johtokunnan puheenjohtajan ja toisten jäsenten hoidettaviksi pankkivaltuusmiesten päättämällä tavalla.

Haarakonttorien valvojat

Pankin haarakonttorien valvojina ja heidän varamiehinnään ovat vuonna 1963 pank-

kivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Hämeenlinnan konttori: valvojat varatuomari Yrjö Jokiranta ja toimitusjohtaja, talousneuvos Aleksis Tandefelt sekä varamiehet johtaja, ekonomi Anders Gustaf Kuusterä ja oikeusneuvosmies Osmo Tapio Laakso;

Joensuun konttori: valvojat toimitusjohtaja Aleksanteri Vornanen ja henkikirjoittaja, varatuomari Mauno Moilanen sekä varamiehet kauppias Aulis Erkki Tahvo Aho ja rehtori, filosofian maisteri Aulis Olavi Waldemar Koivusalo;

Jyväskylän konttori: valvojat poliisimestari, varatuomari Eino Ilmari Karpio ja diplomi-insinööri Veikko Johannes Tolamo sekä varamiehet pormestari Aaro Tapio Häkinen ja johtaja, maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti Veikko Verner Varesmaa;

Kotkan konttori: valvojat kaupunginsihteerin, varatuomari Kustaa Ilmari Laaksonen ja tehtaanjohtaja, diplomi-insinööri Mauno Sopanen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Heikki Pajari ja poliisimestari Eero Johannes Kettunen;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurta ja toimistonjohtaja Vilho Ruotsalainen sekä varamiehet hovioikeudenneuvos Toimi Tulikoura ja agronomi Lauri Arvid Pekkarinen;

Lahden konttori: valvojat johtaja Väinö Leonard Tuompo ja johtaja Esko Bruno Kunnas sekä varamiehet oikeusneuvosmies Timo Johannes Tuori ja kunnallispuhemies, varatuomari Hans-Olof Paul Wallenius;

Mikkelin konttori: valvojat hovioikeuden- asessori Jaakko Armas Kinnunen ja läänin-kamreeri, varatuomari Veikko Armas Jäntti sekä varamiehet rehtori Pauli Veli Vainio ja tuomiokapitulinasessori, varatuomari Mauri Pertti Toiviainen;

Oulun konttori: valvojat oikeuspuhemies Jyrki Jalo Unto Tuominen ja tullinhoitaja, lainopin kandidaatti Torsten Wilhelm Öberg sekä varamiehet konttorinjohtaja Mauno Ensio Niemistö ja rehtori, kauppatieteiden maisteri Simo Jaakko Peltonen;

Porin konttori: valvojat johtaja Yrjö Edvard Nurmi ja pormestari Väinö Wilhelm Hahta sekä varamiehet kaupunginsihteerin, varatuomari Olavi Einar Koivisto ja toimitusjohtaja Heimo Kalervo Kaitila;

Rovaniemen konttori: valvojat konttoripäällikkö, ekonomi Juho Kalervo Lahtinen ja lääninsihteerin, varatuomari Vilho Johannes Haataja sekä varamiehet kaupunginsihteerin, varatuomari Aarne Johannes Koponen ja verotarkastaja, lainopin kandidaatti Erkki Emanuel Ollila;

Tampereen konttori: valvojat kauppaneuvos Alpo Pesonen ja oikeuspuhemies Aarne Erkki Palomäki sekä varamiehet konsulin, toimitusjohtajan, insinööri Lauri Veikko Virkkunen ja kaupunginsihteerin, varatuomari Reino Markus Lindroos;

Turun konttori: valvojat toimitusjohtaja Väinö Johannes Jylhä ja lääninpuhemies Yrjö Hemminki Aliharmi sekä varamiehet toimitusjohtajan, maanviljelysneuvos Frans Einari Karveti ja rehtori, professori Auvo Armo Sääntti;

Vaasan konttori: valvojat lääninpuhemies Alfred Leskinen ja liikevaihtoverotoimiston johtaja, lainopin kandidaatti Åke Johannes Helanko sekä varamiehet tehtaanjohtajan Ralf-Erik Klockars ja toimitusjohtajan Jaakko Heimo Laakso.

Pankkivaltuusmiehet

Pankkivaltuusmiehinä olivat vuoden alusta maaliskuun 13 päivään saakka seuraavat henkilöt:

Eskola, Kustaa Oskari, maanviljelijä,

Tanner, Väinö Alfred, lakitieteen tohtori h.c.,

Aaltonen, Aimo Anselm, puolueen puheenjohtaja,

Wiherheimo, Toivo Antero, filosofian maisteri,

Peltonen, Onni Evert, veturinkuljettaja,

Korsimo, Arvo Ilmari, kanslianeuvos,

Murto, Yrjö Aleksanteri, toimitsija,

Söderhjelm, Johan Otto, molempien oikeuksien tohtori,

Uoti, Olli Johannes, valtiotieteen kandidaatti.

Suppeamman valtuuston muodostivat kolme ensinmainittua.

Puheenjohtajana toimi pankkivaltuusmies Eskola ja varapuheenjohtajana pankkivaltuusmies Tanner.

Vuime helmikuussa toimitettujen eduskuntavaalien jälkeen kokoontuneen eduskunnan valitsijamiehet valitsivat maaliskuun 13 päivänä pankkivaltuusmiehiksi seuraavat henkilöt:

Eskola, Kustaa Oskari, maanviljelijä,

Aaltonen, Aimo Anselm, puolueen puheenjohtaja,

Wiherheimo, Toivo Antero, filosofian maisteri,

Kokkola, Veikko Johan, kaupunginkamreeri,

Kinnunen, Toivo Henrik, kunnallisneuvos,

Teir, Grels Olof, varatuomari,

Lehto, Oiva, toimitsija,

Salo, Tuure Olavi, varatuomari,

Paasio, Kustaa Rafael, päätoimittaja.

Näistä kolme ensinmainittua muodostavat suppeamman valtuuston.

Kokouksessaan maaliskuun 28 päivänä pankkivaltuusmiehet valitsivat puheenjohtajaksi pankkivaltuusmies Eskolan ja varapuheenjohtajaksi pankkivaltuusmies Wiherheimon.

Tilintarkastajat

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1962 tilejä tarkastamaan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

Kivimäki, Erkki Antero, taloudenhoitaja, hänen varamiehensä *Mäkinen, Kaarlo August*, toimitsija;

Laine, Lauri, agrologi, talousneuvos, hänen varamiehensä *Sinkkonen, Yrjö*, maanviljelijä;

Siltanen, Sylvi Cecilia, kirjanpitäjä, hänen varamiehensä *Kalavainen, Meeri Sirkka*, opintosihteeri;

Helsingissä helmikuun 22 päivänä 1963.

Huurtamo, Erkki Kalervo, varatuomari, hänen varamiehensä *Liinamaa, Tauno Matti*, agrologi;

Laurén, Per Fredrik, varatuomari, hänen varamiehensä *Wainio, Weiijo Werner*, valtiotieteen tohtori.

KUSTI ESKOLA

T. A. Wiherheimo
Veikko Kokkola
Grels Teir
Tuure Salo

Aimo Aaltonen
T. H. Kinnunen
Oiva Lehto
Rafael Paasio

Pertti Tammi

IVA5a 1963 95121

Eduskunnan

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten
kertomus
1962

2000-07-10

KOISTETTU